

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
(δεύτερο τμήμα)
της 8ης Φεβρουαρίου 2011

Υπόθεση F-95/09

Carina Skareby
κατά
Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Υπαλληλική υπόθεση — Υπάλληλοι — Ηθική παρενόχληση από τον ιεραρχικώς προϊστάμενο — Άρθρα 12α και 24 του ΚΥΚ — Αίτηση αρωγής — Εύλογη προθεσμία — Έναρξη — Διάρκεια»

Αντικείμενο: Προσφυγή, ασκηθείσα δυνάμει των άρθρων 236 ΕΚ και 152 ΕΑ, με την οποία η C. Skareby ζητεί, κατ' ουσίαν, την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2009, με την οποία η τελευταία αρνήθηκε να διεξαγάγει διοικητική έρευνα σχετικά με καταγγελλθείσες πράξεις ηθικής παρενόχλησης για τις οποίες κατηγορείται ένας από τους πρώην ιεραρχικώς προϊσταμένους της προσφεύγουσας.

Απόφαση: Η απόφαση της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2009, με την οποία απορρίφθηκε το αίτημα για διεξαγωγή διοικητικής έρευνας σχετικά με καταγγελλθείσες πράξεις ηθικής παρενόχλησης για τις οποίες κατηγορείται ένας από τους πρώην ιεραρχικώς προϊσταμένους της προσφεύγουσας, ακυρώνεται. Η Επιτροπή φέρει το σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Περίληψη

1. Υπάλληλοι — Προσφυγή — Έννομο συμφέρον
(Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων, άρθρο 91)
2. Υπάλληλοι — Υποχρέωση αρωγής που βαρύνει τη Διοίκηση — Εφαρμογή σε περιπτώσεις ηθικής παρενόχλησης — Υποβολή αιτήσεως αρωγής — Τήρηση εύλογης προθεσμίας
(Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων, άρθρα 12α, 24 και 90 § 1)
3. Υπάλληλοι — Υποχρέωση αρωγής που βαρύνει τη Διοίκηση — Εφαρμογή σε περιπτώσεις ηθικής παρενόχλησης — Υποβολή αιτήσεως αρωγής — Αφετηρία της προθεσμίας που πρέπει να τηρηθεί
(Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων, άρθρο 12α)
4. Υπάλληλοι — Υποχρέωση αρωγής που βαρύνει τη Διοίκηση — Εφαρμογή σε περιπτώσεις ηθικής παρενόχλησης — Υποβολή αιτήσεως αρωγής — Τήρηση εύλογης προθεσμίας — Διάρκεια της προθεσμίας
(Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 46· Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων, άρθρο 24)

1. Όταν πρόκειται για τόσο σοβαρό ζήτημα όπως είναι η ηθική παρενόχληση, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο ισχυριζόμενος πως είναι θύμα ηθικής παρενόχλησης υπάλληλος, ο οποίος ασκεί προσφυγή κατά της αρνήσεως του οικείου οργάνου να εξετάσει επί της ουσίας αίτηση αρωγής, εξακολουθεί, κατ' αρχήν, να έχει το έννομο συμφέρον το οποίο προβλέπεται στη νομολογία ως προϋπόθεση του παραδεκτού μιας προσφυγής, ακόμη και όταν δεν ζητεί την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε συνεπεία της καταγγελλομένης παρενόχλησης, ούτε την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά του προσώπου που φέρεται ως υπεύθυνος της παρενόχλησης, και προκύπτει ότι η παρενόχληση έπαψε από πολλών ετών.

Η λύση αυτή επιβάλλεται, εκ πρώτης όψεως, λόγω της σοβαρότητας της πρακτικής της ηθικής παρενόχλησης, πρακτικής που μπορεί να έχει εξαιρετικά καταστροφικές επιπτώσεις στην κατάσταση της υγείας ενός προσώπου. Το φερόμενο ως θύμα της ηθικής παρενόχλησης διατηρεί το συμφέρον για άσκηση προσφυγής, ανεξαρτήτως του αν η εν λόγω παρενόχληση εξακολουθεί ή αν το εν λόγω πρόσωπο ασκεί, ή έστω έχει το δικαίωμα ή την πρόθεση να ασκήσει άλλα ένδικα βοηθήματα, ιδίως για τη διεκδίκηση αποζημίωσης, σε σχέση με την ηθική παρενόχληση. Η ενδεχόμενη αναγνώριση εκ μέρους της Διοίκησης της ύπαρξης ηθικής παρενόχλησης μπορεί, αυτή καθαυτή, να έχει ευεργετικά αποτελέσματα στο πλαίσιο της θεραπευτικής διαδικασίας ανασυγκρότησης της προσωπικότητας του παρενοχληθέντος προσώπου.

(βλ. σκέψεις 23, 25 και 26)

Παραπομπή:

ΔΔΔΕΕ: 30 Νοεμβρίου 2009, F-80/08, Wenig κατά Επιτροπής, σκέψη 35

2. Η τήρηση «εύλογης» προθεσμίας απαιτείται σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες, εφόσον τα νομοθετικά κείμενα δεν περιέχουν σχετική ρύθμιση, οι αρχές της ασφάλειας δικαίου ή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης απαγορεύουν στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα να ενεργούν χωρίς κανένα χρονικό περιορισμό, διακυβεύοντας με τον τρόπο αυτό, μεταξύ άλλων, τη σταθερότητα κεκτημένων νομικών καταστάσεων.

Καθόσον αίτηση αρωγής σε σχέση με καταγγελλόμενη ηθική παρενόχληση αποσκοπεί στη διαπίστωση της ύπαρξης παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς υπαλλήλου ή μέλους του προσωπικού και καθόσον δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο μια τέτοια συμπεριφορά, στο μέτρο που εκδηλώθηκε στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του φερομένου ως υπευθύνου της παρενόχλησης, να θεμελιώσει ευθύνη του οικείου οργάνου, η αίτηση αρωγής που καταγγέλλει μια τέτοια συμπεριφορά εμφανίζει νομική συνάφεια με την αίτηση αποζημίωσης που υποβάλλεται στη Διοίκηση από υπάλληλο δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ. Σε υποθέσεις δε αποζημίωσης, η νομολογία επιβάλλει την τήρηση ορισμένης προθεσμίας η οποία πρέπει να είναι «εύλογη». Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, στην περίπτωση υποβολής αιτήσεως αρωγής σε σχέση με ηθική παρενόχληση, ο υπάλληλος που ζητεί την αρωγή υποχρεούται να τηρήσει ορισμένη προθεσμία.

(βλ. σκέψεις 41, 43 και 44)

Παραπομπή:

ΓΔΕΕ: 6 Ιουλίου 2004, T-281/01, Huygens κατά Επιτροπής, σκέψεις 42 και 46 έως 48· 5 Οκτωβρίου 2004, T-144/02, Eagle κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 57 και 66

ΔΔΔΕΕ: 11 Μαΐου 2010, F-30/08, Νανόπουλος κατά Επιτροπής, σκέψη 117, κατά της οποίας εκκρεμεί αίτηση ανατρέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπόθεση T-308/10 P· 9 Ιουλίου 2010, F-91/09, Marcuccio κατά Επιτροπής, σκέψη 32, κατά της οποίας εκκρεμεί αίτηση ανατρέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπόθεση T-450/10 P

3. Κατά το άρθρο 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, η ηθική παρενόχληση εκδηλώνεται διαρκώς, κατ' επανάληψη ή συστηματικά. Επομένως, η ηθική παρενόχληση συνιστά εξ ορισμού διαρκή παράβαση, έχει κατ' ανάγκη χρονική διάσταση και προϋποθέτει την ύπαρξη επαναλαμβανόμενων ή κατά σύστημα χωρουσών ενεργειών για να μπορεί να θεωρηθεί ότι τελέστηκε. Περαιτέρω, τα συμπτώματα ενδέχεται να μην εμφανιστούν παρά ορισμένο χρόνο αφότου εχώρησαν οι πρώτες πράξεις ηθικής παρενόχλησης ή αφότου το θύμα κατανόησε πλήρως τον χαρακτήρα των πράξεων αυτών, αφού, άλλωστε, το θύμα χρειάζεται συχνά χρόνο για να συνειδητοποιήσει τι του συμβαίνει και να καταφέρει να απελευθερωθεί από την επιρροή του παρενοχλούντος.

Επομένως, φαίνεται προσηκόν, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της ηθικής παρενόχλησης και της ανάγκης ασφάλειας δικαίου, να εφαρμόζονται καθαρά αντικειμενικά κριτήρια και να λαμβάνεται ως αφετηρία της προθεσμίας για την υποβολή αίτησης αρωγής σε περιπτώσεις ηθικής παρενόχλησης η τελευταία χρονικά πράξη του φερομένου ως υπευθύνου της ηθικής παρενόχλησης ή, σε κάθε περίπτωση, η στιγμή από της οποίας ο φερόμενος ως υπαίτιος δεν είναι πλέον σε θέση να επαναλάβει τις πράξεις του εις βάρος του θύματος, και τούτο ανεξάρτητα τόσο από τη γνώση ή τη συνειδητοποίηση εκ μέρους του θύματος των διαφόρων πράξεων ηθικής παρενόχλησης, όσο και από την πράξη διά της οποίας η καταχρηστική συμπεριφορά του φερομένου ως υπευθύνου για την ηθική παρενόχληση αποκτά πλέον τον «διαρκή» ή «συστηματικό» χαρακτήρα που αποτελεί προϋπόθεση της αναγνώρισης τέτοιου είδους παρενόχλησης.

(βλ. σκέψεις 47 και 49)

4. Λαμβανομένης υπόψη της νομικής συνάφειας μεταξύ της αγωγής αποζημίωσης των υπαλλήλων και της αίτησης αρωγής που στηρίζεται στην ύπαρξη ηθικής παρενόχλησης, και ελλείψει κάθε βασίμου λόγου δικαιολογούντος αποκλεισμό της ως άνω προσέγγισης, πρέπει να γίνει δεκτό, πρώτον, ότι η προθεσμία για υποβολή αίτησης αρωγής πρέπει να είναι εύλογη, δεύτερον, ότι προθεσμία πέντε ετών, όμοια με την προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, πρέπει να θεωρηθεί, κατ' αρχήν, εύλογη προκειμένου να καταστεί δυνατό στον ενδιαφερόμενο να καταγγείλει εγκύρως ηθική παρενόχληση στη Διοίκηση και να ζητήσει την αρωγή αυτής, ζητώντας ειδικότερα τη διεξαγωγή σχετικής διοικητικής έρευνας. Πράγματι, η προθεσμία αυτή παρέχει στη Διοίκηση τη δυνατότητα να εκπληρώσει πλήρως το καθήκον προνοίας της και τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από το άρθρο 24 του ΚΥΚ, λαμβάνοντας ενδεχομένως μέτρα με δική της πρωτοβουλία, και, συγχρόνως, εξασφαλίζει στον ενδιαφερόμενο επαρκή χρόνο για να προβάλει τους ισχυρισμούς του ενώπιον του θεσμικού οργάνου. Καθιστά επίσης δυνατή τη συνεκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων της έννοιας της ηθικής παρενόχλησης, ήτοι του γεγονότος ότι, αφενός, τα συμπτώματα μπορεί να εμφανιστούν μόνο μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου αφότου εχώρησαν οι πρώτες πράξεις που συνιστούν ηθική παρενόχληση και, αφετέρου, ότι το θύμα χρειάζεται συχνά χρόνο για να συνειδητοποιήσει τι του συμβαίνει και να καταφέρει να απελευθερωθεί από την επιρροή του παρενοχλούντος.

Ωστόσο, και κατ' αναλογία προς όσα γίνονται δεκτά στις περιπτώσεις αγωγών αποζημίωσης υπαλλήλων, η προθεσμία πέντε ετών για την υποβολή αίτησης αρωγής σε υποθέσεις ηθικής παρενόχλησης δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αμετακίνητος και απαρέγκλιτος κανόνας. Συγκεκριμένα, ενώ αίτηση αρωγής σε υπόθεση ηθικής παρενόχλησης που υποβάλλεται εντός της πενταετούς προθεσμίας είναι κατ' αρχήν παραδεκτή, μπορεί να ισχύσει το αντίθετο όταν συντρέχουν ιδιαίτερες περιστάσεις, οι οποίες πρέπει να εκτιμώνται σε συνάρτηση με το διακύβευμα της διαφοράς, την πολυπλοκότητα της υπόθεσης και τη συμπεριφορά του ενδιαφερομένου.

(βλ. σκέψεις 53 και 54)

Παραπομπή:

ΔΔΔΕΕ: 4 Νοεμβρίου 2008, F-87/07, Marcuccio κατά Επιτροπής, σκέψη 30